

Hierna werd de zitting verdaagd tot 's-middags 2 uur. In de middagvergadering werd overgegaan tot samenstelling der drie commissies, waarna de ingekomen stukken gelezen werden. Ze werden met de ingediende voorstellen verwezen naar de desbetreffende commissies. De zitting werd daarop verdaagd tot Woensdagmiddag 2 uur teneinde de commissies in de gelegenheid te stellen hun arbeid te verrichten.

Zitting van Woensdag 10 Oct.

De praeses opende de zitting, laat zingen Ps. 113: 1 en leest voor Ps. 113, waarna hij voorging in gebed. Na het gebruikelijke appél nominaal las de scriba ds B. A. Bos de Acta der zitting van Dinsdag 9 Oct., welke aldus werden vastgesteld.

Hierop verzocht de praeses aan de commissies het resultaat van hun arbeid mede te deelen.

Ds C. H. Lindeboom rapporteerde namens commissie I over een instructie van de Part. Synode van het Noorden, waarin wordt aangedrongen op het aanwijzen van curatoren, alvorens over te gaan tot een definitieve benoeming van hoogleraren. Daar deze curatoren inmiddels benoemd zijn, behoeft hieromtrent geen advies meer te worden gegeven.

In de tweede plaats werd voorgesteld onderzoek naar de draagkracht der kerken te doen voorafgaan aan de benoeming van hoogleraren en in afwachting hiervan nog geen definitieve benoemingen te doen.

De commissie achtte deze gang van zaken niet de juiste. Immers God heeft aan de kerken deze zaak der opleiding toevertrouwd en de kerken hebben deze zaak in het geloof te aanvaarden en te volbrengen. Ook tegen de aanwijzing van tijdelijke docenten had de commissie overwegende bezwaren. Voor de opleiding zou dit altemin bevoorliefd wezen, voor de studenten is verandering van docenten niet gewenst, terwijl ook van hoogleraren, die hun werk als levenstaak zien, meer te verwachten valt.

Het advies van de commissie luidde daarom zoo spoedig mogelijk over te gaan tot de definitieve benoeming van drie hoogleraren en een lector. De synode kon zich unaniem met dit voorstel vereenigen.

Namens commissie II bracht ds C. Veenhof rapport uit over de instructie van de Part. Synode van Utrecht betreffende de positie van de praeadviseerende leden. In deze instructie zag de commissie een veroordeeling van den arbeid van praeadviseerende leden. In gesprekken wordt veel afkeuring vernomen over de beslissende rol welke de praeadviseerders wenschten te spelen. De commissie achtte het een ernstige zaak welke historisch, principieel en praktisch onder de oogen dient te worden gezien. Het advies luidde daarom om over te gaan tot het benoemen van 3 deputaten, welke hierover een rapport moeten opstellen, dat 3 maanden voordat de gewone Generale Synode bijeenkomt, aan alle kerken dient te worden toegezonden.

Het rapport werd naar de commissie terug verwezen om enkele zaken nog nader onder oogen te zien.

Ds Veenhof bracht daarop een rapport uit over een schrijven van de classis N. Holland, waarin werd medegedeeld dat deze classis zich de rechten van een Part. Synode wil toekennen op de eerstvolgende vergadering. De commissie was van oordeel dat deze beslissing niet voldoende rekening houdt met het feit dat de Part. Synode een meerdere vergadering is van 2 of meerdere classes en adviseerde daarom de classis N. Holland te verzoeken eerst tot vorming van meerdere classes over te gaan.

Prof. Greijdanus achtte de beslissing afhankelijk van het feit of de kerken al dan niet in één classis gelegen zijn. Indien de kerken over meerdere classes verdeeld zijn, zag spr. in het toekennen van de rechten eener Part. Synode geen bezwaren.

De praeses was van oordeel dat, waar nu 10 kerken in N. Holland zich vrijmaakten, wel tot vorming van twee classes kan worden overgegaan.

De rapporteur stelde daarop voor aan de classis N. Holland te berichten dat, wanneer men zich de rechten van een Part. Synode wenscht toe te kennen, het gewenst is eerst de vraag onder oogen te zien of meerdere classes gevormd kunnen worden.

Ter nadere formulering werd ook dit rapport naar de commissie verwezen.

Br. Wijn bracht daarop rapport uit over een instructie van het Noorden om bij emeritering geen rekening te houden met het aantal dienstjaren en meerdere aandacht te besteden aan de predikantsweduwen en -wezen. De commissie achtte behandeling van het eerste punt juist voor een gewone synode.

T.a.v. punt 2 stelde zij voor o.m. uit te spreken dat het de plicht van elke kerk is te zorgen dat de predikantsweduwen en wezen behoorlijk worden verzorgd.

Na zeer brede bespreking werd besloten deze zaak over te laten ter behandeling aan de eerstkomende gewone Generale Synode.

Als rapporteur van commissie III bracht ds H. Vogel rapport uit over de geestelijke verzorging van militairen. Op voorstel van ds B. A. Bos wordt besloten dit rapport te laten vernemen, opdat de afgevaardigden beter gelegenheid hebben hiervan kennis te nemen.

T.a.v. een rapport van commissie III, uitgebracht door ds O. Bouwsma betreffende het zendingswerk werd eenzelfde besluit genomen.

Tenslotte bracht br. Homan rapport uit over het contact met de buitenlandse kerken.

Hierop werd de publieke zitting der synode gesloten.

Zitting van Donderdag 11 October.

Om 2 uur opent de praeses de vergadering. Gezongen wordt Ps. 119: 7. Na lezing van 1 Tim. 4: 6-16 gaat de praeses voor in gebed.

Appél nominaal wordt gehouden. Aanwezig is als secundus voor de kerken van Overijssel voor 't eerst oud. v. d. Vinne, die door opstaan instemming betuigt met de drie Formuleren van Eenigheid.

Nadat nog een paar ingekomen stukken gelezen zijn rapporteert namens commissie I ds Scheelhaas over de vier ingekomen voorstellen inzake het promotierecht.

De conclusie, die eenparig is aanvaard, luidt als volgt:

De Generale Synode,

overwegende, dat de uitoefening van het promotierecht door de Hoogeschool der kerken bevorderlijk is aan het bereiken van het doel der opleiding tot den dienst des Woords en daarvan is in het profijt der kerken,

overwegende ook, dat die uitoefening eveneens van groot belang is voor de bezetting van haar leerstoelen in de toekomst,

sprekt uit, dat de hoogleraren aan de Theol. Hoogeschool voortaan gebruik maken van haar bevoegdheid tot het afnemen van het doctorale examen en het verleenen van den doctorstitel in de godgeleerdheid, en geeft daarom opdracht aan de curatoren der Hoogeschool het gebruik maken van die bevoegdheid mogelijk te maken.

De praeses spreekt zijn groote blijdschap uit over deze beslissing en wijst erop hoe in dit historisch moment een besluit van verstrekkende betekenis is genomen. Hij feliciteert de hoogleraren, die steeds zoo voor dit promotierecht geijverd hebben en wenscht hun Gods zegen toe op den verderen arbeid.

Prof. Dr S. Greijdanus, deze rede beantwoordende, geeft een kort historisch overzicht van de lijdensgeschiedenis die achter den rug ligt en wijst op de onhoudbaarheid van de steeds voorgedragen redeneering, dat de kerken niet bevoegd zouden wezen aangezien kerken niet aan beoefening der wetenschap doen. Dit laatste is ongetwijfeld juist, maar evenmin doet de staat aan wetenschap of de Vereeniging voor Hooger Onderwijs. Het gaat hier dan ook over de vraag of de kerken evenals een vereeniging of de overheid gelegenheid mogen (en moeten) scheppen om de theologische wetenschap te doen beoefenen.

Namens commissie II rapporteert ds Smelik over de ingediende voorstellen den naam der kerken. De bespreking hierover zal volgende week worden voortgezet. De synode gaat over in comité-generaal.

Zitting van Vrijdag 12 Oct.

's Morgens 9 uur opent de praeses de vergadering, gezongen wordt Ps. 135: 12, waarna Schriftlezing uit Ps. 135 en gebed.

Appél nominaal wordt gehouden, allen zijn aanwezig. De acta der vorige zitting worden na lezing vastgesteld.

Benoeming hoogleraren en lector.

De praeses deelt mede, dat door de synode (in comité-generaal vergaderd op 11 Oct.) benoemd zijn tot hoogleraren aan de Theologische Hoogeschool van de Geref. Kerken in Nederland:

ds P. Deddens te Groningen voor Kerkgeschiedenis en Kerkrecht,

ds B. Holwerda te Amersfoort voor exegese O.T. en aanverwante vakken,

ds C. Veenhof te Utrecht voor de ambtelijke vakken, terwijl tot lector werd benoemd de heer ds H. W. Mulder te Kampen voor het onderwijs in het klassieke Latijn en Grieksch en het patristisch Latijn.

In gevoeltvolle woorden worden de benoemde hoogleraren door den praeses toegesproken en wordt hun een rijke zegen des Heeren op den arbeid toegebeden.

De positie der praeadviseerende leden.

Voor commissie II rapporteert ds C. Veenhof over de positie der praeadviseerende leden op de synode. Besloten wordt een vijftal deputaten te benoemen met opdracht over de positie en de taak van de praeadviseerende leden der synode rapport uit te brengen, welk rapport ten minste drie maanden vóór de synode aan de kerken moet gezonden worden.

Classis of particuliere synode.

Voor commissie II rapporteert ds C. Veenhof vervolgens over de mededeeling van de classis N. Holland, dat ze zichzelf de rechten wenscht toe te kennen van particuliere synode. Geantwoord zal worden dat de synode de classis N. Holland adviseert haar besluit, zooals het daar ligt terug te nemen, terwijl tevens in overweging zal worden gegeven zich te bezinnen op de vraag of er de mogelijkheid bestaat meerdere classes te vormen en in dien weg op normale wijze te kunnen komen tot het bijeenroepen van een particuliere synode. Een verklarend schrijven zal hierbij gevoegd worden.

Het hulppredikatschap.

Oud. Wijn rapporteert voor commissie II over het voorstel van de particuliere synode van het Noorden, dat het hulppredikatschap, dat in onze K.O. niet gevonden wordt, zoodra mogelijk dient te verdwijnen, omdat het verrichten van ambtelijken arbeid door personen, die niet in het ambt staan, tot schade moet zijn en dat de kerken, waar thans een „hulpprediker“ werkzaam is, door de zusterkerken dermate dienen geholpen te worden, dat de „hulpprediker“ zoodra mogelijk tot dienszins des Woords beroepen worde.

De aangenomen conclusies luiden:

1. dat het hulppredikatschap als hier voor omschreven, temeer wijl het niet in onze Kerkenordening gevonden wordt, dient te verdwijnen,
2. dat, indien een kerk niet volledig zou kunnen voorzien in de honoreering van een Dienaar des Woords, het de roeping is van de zusterkerken, zulk een kerk, als hulpbehoevende kerk, terzijde te staan, met inachtneming van het in art. 11 K.O. bepaalde.

Arbeid in den N.O. Polder.

Ds H. Vogel rapporteert namens commissie II opnieuw over het verzoek van het Noorden en Overijssel inzake den kerkelijken arbeid in den N.O. Polder.

De synode besluit: voor deze aangelegenheid een 5-tal deputaten te benoemen en dezen op te dragen:

- a. in overleg te treden met de te institueeren kerk van Emmeloord voor de regeling van den arbeid van den door Kampen af te zenden of door den te Emmeloord te beroepen predikant in den lande ten behoeve van het kerkelijk leven in de N.O. Polder.
- b. in overleg met de kerk van Emmeloord de financiering te regelen waarbij gerekend wordt op een jaarlijksch bedrag van 17000,—.
- c. hun aandacht te wijden aan kerkelijken arbeid in eventueel andere nieuwe gebieden;
- d. een collecte in de kerken jaarlijks te doen houden, waarbij gerekend wordt op een bedrag van 10 cent per ziel.

De kerk van Groningen wordt aangewezen voor de kerkelijke statistiek en het archief.

Zitting, Woensdagmorgen 17 Oct.

De praeses der Synode, Ds van Dijk opende de vergadering met het doen zingen van Ps. 63: 1, waarna hij Ps. 63 las en voorging in gebed.

Na gehouden appél-nominaal werden de acta der vorige vergadering door den scriba, Ds A. Bos voorgelezen en aldus vastgesteld.

Namens commissie III bracht ds H. Vogel rapport uit over de geestelijke verzorging van militairen. Na breede gedachtenwisseling werd besloten:

- a. contact te zoeken met predikanten, geschikt en bereid voor de functie van leger- en vlootpredikant, waarbij ze het getal tien niet zullen mogen overschrijden.
- b. deze predikanten in overleg met de kerken voor te dragen aan de Overheid.
- c. aan de kerken duidelijk te maken de noodzakelijkheid van geestelijke verzorging der militairen en inzonderheid de garnizoenskerken op te wekken dezen arbeid daadwerkelijk ter hand te nemen.
- d. aan de kerken te verzoeken namen op te geven van geloovige militairen en civiele broeders, vooral in het buitenland met wie contact zou kunnen worden gezocht voor de geestelijke verzorging van militairen.
- e. onder oogen te zien wat er gedaan zou kunnen worden om het verband van veldprediker en kerk nader te regelen.
- f. onder de aandacht te brengen van de autoriteiten, dat de rechtspositie van den veldprediker nog steeds niet geregeld is en aan te dringen op een regeling vooral betrekking hebbende op het sterven en invalide worden tijdens of door zijn dienattijd.
- g. collecte te doen houden voor dezen arbeid.
- h. kerken aanwijzingen te geven over een z.g. reisattestatie.

In aansluiting hierop werd nog besloten bij de kerken er op aan te dringen predikanten niet af te staan dan met advies der deputaten.

T.a.v. de radio-uitzendingen werd op advies der commissie uitgesproken dat het niet gewenst is medewerking aan de uitzendingen van de Nederlandse Radio-omroep te verleenen. Wel werd besloten deputaten te benoemen voor radio-uitzendingen opdat deze zaak direct ter hand kan worden genomen zoodra de bestaande belemmeringen weg gevallen zijn.

Besloten werd een schrijven aan de Regeering te richten over het niet toewijzen van brandstoffen voor catechisatielokalen.

Zitting van Woensdag 17 October.

In de namiddagzitting van Woensdag 17 October rapporteert Ds Vreugdenhil voor commissie III over het contact met de Geref. Kerken in het buitenland.

Aangenomen wordt deputaten te benoemen, die trachten zullen met aanbeveling van de Synode verlof te krijgen van de autoriteiten om de broeders in Benheim en Oost-Friesland te bezoeken en voorlichting te geven. Voorts om de classis Dordrecht en Gorkum in overweging te geven te informeren naar den stand van zaken in de Geref. kerken in België en Noord-Frankrijk en desgewenst voorlichting te geven. Evenzoo om aan de classis Rotterdam te verzoeken de kerken in Argentinië in te lichten en aan den Haag-West dit te verzoeken ten aanzien van Londen en Curaçao. Voorts werd besloten contact te zoeken met alle buitenlandse kerken waarmee de Geref. kerken tot hertoe in correspondentie staan.

Oud. Walwijn rapporteert voor commissie II over het voorstel van het Noorden om er voortaan rekening mee te houden, dat ook niet-predikanten als functionarissen benoembaar zijn en ouderlingen verkiesbaar zijn als curatoren der Theol. Hoogeschool.

Ds H. Vogel rapporteert over de geestelijke verzorging der gevangenen:

- a. uit te spreken, dat de benoeming van Deputaten voor de geestelijke verzorging van gevangenen, niet noodig is.
- b. aan de kerken te verzoeken in deze zaak diligent te zijn en waar dit noodig is de hulp der kerken in de classis in te roepen.
- c. aan de kerken mede te deelen, bij voorkomende moeilijkheden, zich in verbinding te stellen met deputaten voor correspondentie met de Hooge Overheid.
- d. aan deputaten voor de correspondentie met de Hooge Overheid te verzoeken deze moeilijkheden voor een oplossing ter bestender plaats te brengen.

Vervolg middagzitting 17 Oct.

Namens commissie I rapporteert oud. J. v. Oord over de verhouding tot de stichting die in het leven geroepen werd voor de voortzetting van het Theol. Hooge Onderwijs. Advies wordt gegeven, dat de kerken haar collecten voorlooppig storten in de kas van die stichting. Br. Mulder uit Sappemeer, een van de oprichters, brengt een uitvoerig verslag uit waarin de geschiedenis van deze (particuliere) stichting wordt gememoreerd.

De conclusies welke aangenomen werden luiden:

- a. de Generale Synode richt een verzoek tot het bestuur van de stichting alsnog haar werkzaamheden voort te zetten;
 - b. de kerken te verzoeken de gelden voor de opleiding tot den dienst des Woords af te dragen aan den penningmeester der stichting;
 - c. haar goedkeuring te hechten aan het besluit dat het hospitaal door de stichting wordt overgenomen.
- Oud. Broekema rapporteert voor commissie III over de schipperscatechisatie. Besloten wordt conform het advies, dat de betrokken kerken het ambtelijk opzicht oefenen en overal, waar schippers des Zondags zijn, catechisatie onderwijs doen geven volgens een landelijk overeen te komen regeling.

De vergadering gaat daarop in Comité-Generaal.

Voor het eerst was als primus aanwezig ds Waagmeester en als secundus de ouderlingen C. F. Ottevanger, Schotanus, van Zwieten, Roukema, en v. d. Meulen.

Zitting van Donderdag 18 Oct.

's Morgens te 9 uur opent de praeses de vergadering, doet zingen Ps. 118: 1, leest een deel van 1 Cor. 11 en gaat voor in gebed.

Appél nom.
De acta va
gesteld.

Voorgeleze
sie III, best
waarin ten l
schikbaarste
welk vastge
Ds B. Hob
leeraar te a

Na voorle
mens commi
vastgesteld:
die als opdr

1. uitgaande
de zend
zendingsw
cratisch
2. Voor zo
pende k
over de
vrijmakin
iemand t
zake;
3. een schri
zendingsw
4. in alle z
Wat de v
commissie t
ding in stud
Hoogeschoo
leiding dilig
Naam de k

De bespre
zake den na
Vastgestel

1. dat elke
van de l
jaren 19
reforme
2. dat alle
vallen v
haakjes
kan wor
K.O.",
31 K.O.
ceert;
3. dat de k
naam b
in Nede
dende ar

Aanvulling

Inzake h
ouderlingen
torium der
overwegent
en het amb
de kerken
komen spre
gaderingen,
mede roket
acht moet
benoemen

TWEETA

lare te Mu
Te Zwoll
en R. H. B
BEROEPE
Overschild
te Rotter
te Hoek (Z
te Uithu
te Kamp
Zonnemair
te Ennum

Ds H. V
roepen te
dit beroep
making in
burg beslo
BEDANK
Bergsch
voor Cap

AXEL

haar verge
neerd en l
cond. aan
Kampen.

Het adre

Schoondijk

LEEUWA

ref. kerk
dien van E
tijd van 3
conforme
Slechts 3 c

onder ook
sing, terw
kon zijn, v
van ds Ha
ouderlinge

Gemme v.
kudde hee
van dr H.

Na zijn
zijn stand
hij zich ve
keraad. H

Vrijgema

's HERT
bosch ges

De kerk
in vereen

vaststell

formeer